

Visas karjeros viltis su IT sektoriumi siejantys absolventai turėtų suklusti – šių specialistų poreikis išliks ir po dešimtmečio, tačiau tik 4-oje vietoje. Sąrašo viršuje užtikrintai įsitvirtins menų ir humanitarinių krypties specialistai, augs teisės ir apskaitos specialistų poreikis. Būtent tokias tendencijas 2018–2030 m. rodo išsami Europos profesinio mokymo plėtros centro (European Centre for the Development of Vocational Training – CEDEFOP) studija „Europos šalių darbo rinkos pokyčių prognozės iki 2030 metų“.

„Viešojoje erdvėje daug dažniau girdime skatinimus rinktis tik tikslųjų mokslų studijas. Tuo tarpu ekspertų duomenys ragina nesikoncentruoti į vieną siaurą sritį, o žvelgti daug plačiau, remtis ne tik emocijomis, bet ir faktinėmis prognozėmis“, – komentuodama studiją pabrėžia Vytauto Didžiojo universiteto studijų prorektorė doc. Laima Taparauskienė.

Darbo pasiūlymai formuos naują požiūrį

Nors per artimiausią dešimtmetį kai kurių sektorių atstovams netrūks iššūkių ir neišvengiamai teks galvoti apie persikvalifikavimą, bendros tendencijos džiuginančios, nes darbo vietų Lietuvoje daugės – ir gerokai sparčiau nei vidutiniškai visoje Europos Sąjungoje.

Vertinant absoliučiais skaičiais, 2018–2030 m. prognozuojamas didelis verslo ir administravimo specialistų, teisės, socialinės srities, kultūros ir susijusių sričių atstovų, kvalifikuotų žemės ūkio darbininkų, mokymo ir sveikatos profesionalų poreikis.

„Prognozuojama, kad iki 2030 m. programuotojų, informacinių sistemų analitikų reikės 6,6 tūkst. daugiau nei jų yra dabar. Taigi IT yra ir bus svarbi ūkio šaka Lietuvoje, tačiau naujų organizacinių struktūrų, naujos politikos ar verslo praktikų taikomi valdymo modeliai formuoja naują požiūrį, kad, pavyzdžiui, lyderystė IT neįsivaizduojama be humanitarikos, logikos ir priešingai“, – kalbėjo doc. L. Taparauskienė.

Didžiausias naujų darbo vietų skaičius planuojamas būtent meninės ir pramogų veiklų arba kūrybinių industrijų specialistams. 2030 metais, palyginus su 2018-aisiais, šiame sektoriuje dirbs net 25,5 tūkst. daugiau žmonių. Pagal augimo tempus gerokai lenksime ES vidurkį – Lietuvoje šio sektoriaus atstovams vietų skaičius augs beveik 6 proc. kasmet, kai vidutiniškai – vos vienu nuošimčiu.

Pirmosiose pozicijose - menų, socialiniai mokslų atstovai

Dauguma naujų darbo galimybių ateityje bus sukuriami meno ir poilsio, informacinių ir komunikacinių technologijų finansinėse paslaugose, o sparčiausiai Lietuvoje augančios profesijos turėtų būti verslo ir administravimo specialistai, teisininkai, taip pat kvalifikuoti

žemės ūkio darbuotojai.

Tai iliustruoja ir skaičiai. Be jau minėtų humanitarinių, socialinių ir menų kryptių atstovų 2018–2030 m. daugiausia darbo pasiūlymų gaus asmenų aptarnavimo, teisės ir apskaitos specialistai, IT, dirbantys didmeninėje prekyboje, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros sektoriuje, statybose, nekilnojamo turto specialistai ir kt.

„Šie skaičiai būdingi tik mūsų šaliai, mat Europoje minėtuose sektoriuose numatomas mažesnis augimas. Kita vertus, Lietuvos ir ES mokslo darbuotojų, teisininkų ir apskaitininkų poreikio kreivė kone vienoda. Svarbu suvokti, kad kiekvienos šalies darbo rinkos poreikiai skirtingi, nulemti jos įdirbio, pramonės situacijos ir politinių prioritetų, todėl planuojant savo ateitį derėtų domėtis būtent šalies, su kuria sieji savo ateitį, prognozėmis“, – akcentavo VDU prorektorė.

CEDEFOP ekspertai pabrėžia, kad 9 iš 10 naujų darbo vietų 2030 m. reikalaus aukštos kvalifikacijos. Vertinant studiją matyti, kad tiek Lietuvoje, tiek Europoje mažės žemo (–1,4 proc. Lietuvoje ir –2,5 proc. Europoje) ir vidutinio išsilavinimo (–3,9 proc. ir, atitinkamai, –0,5 proc.) specialistų poreikis, o aukštos kvalifikacijos specialistų reikės daugiau (0,4 proc. ir 1,8 proc.).

Senstanti visuomenė verčia strateguoti iš anksto

Analizuojant CEDEFOP parengtas modeliacijas apie Lietuvos užimtumo rinkos ateitį, akcentuojama, kad šalies ekonomika ir darbo rinka pastaraisiais metais stabiliai augo – raškėme žinių ekonomikos ir biotechnologijų užaugintus vaisius. Tiesa, Lietuvos, kaip ir kitų Baltijos (bei Europos) šalių neaplenks senstančios visuomenės realybė – 64+ yra vienintelė amžiaus grupė Lietuvoje, kuri augs. Didžiausias nuosmukis numatomas jauniausioje kategorijoje – 15–24 m. amžiaus grupėje.

„2030 m. darbo jėgos Lietuvoje mažės. Jei 2018 m. aktyviai dirbo beveik pusantro milijono gyventojų, po dešimtmečio šis skaičius sieks 1,1 mln. Darbuotojų trūkumas taps vis aktualesne problema ne tik viešajame, bet ir privačiame sektoriuje“, – kalbėjo Vytauto Didžiojo universiteto studijų prorektorė.

